

jenským činitelům španělského původu. Doupovsko-maš'ovského pána Viléma Verduga představila Anna Nováková, novopečeného velhartického barona Martina de Hoeff Huertu hlavní organizátor celé akce Pavel Marek, který snad již definitivně vyvrátil neopodstatněná zpochybňování Huertova šlechtického původu. Následně to byl také on, kdo zdařile shrnul výsledky tohoto novohradského setkání. Kulturní večer obstaralo šansonové duo Jan Nepomuk Piskač a Martin Dobíšek, když ještě předtím měli zájemci možnost prohlédnout si zdejší městské muzeum s výkladem starosty V. Hokra.

Ani tím se však program konference nevyčerpал, jelikož na sobotní dopoledne byla zájemcům nabídnuta jednak prohlídka buquoyké rezidence (dnes hotel) na novohradském náměstí, včetně dekorativního společenského sálu, jednak první návštěvnické trasy státního hradu, na níž se nachází hned celá řada památek na Karla Bonaventuru Buquoye. Výklad kastelána byl skutečně vyčerpávající.

Návštěvnost akce, stejně jako tolik jiných, bohužel negativně ovlivnila nepříznivá epidemiologická situace v souvislosti s onemocněním Covid-19, nicméně zájemci měli možnost jednání sledovat i prostřednictvím webových kamer a tuto možnost bohatě využili. Konferenčním výstupem by měla v dohledné době být kolektivní monografie.

Jan Kilián

Pracovní zasedání „Naše někdejší krize: Sociální interakce preindustriální společnosti v „krizových dobách““

Dne 19. října 2021 se v prostorách Akademického konferenčního centra konalo pracovní zasedání s názvem „*Naše někdejší krize: Sociální interakce preindustriální společnosti v „krizových dobách“*“, a to jako součást projektu Strategie AV 21 s názvem *Naše někdejší krize: Sociální interakce (nejen) středověké společnosti v „krizových dobách“*.

Východiskem se stala reflexe moderního konstruktů „krize“ jakožto interpretačního modelu spojujícího rámcové koncepce i mikrosondy z českých dějin v předindustriální době. „Krizové jevy“ v období středověku i v pozdějších staletích účastníci jednání vnímali jako nadčasový fenomén v proměňujících se sociálních souvislostech a v rámci svých příspěvků i v návazné diskusi hledali odpovědi především na následující okruhy otázek:

- spektrum „krizí“ a „krizových jevů“ českého středověku a raného novověku
- vnímal tehdejší člověk „krizové jevy“ jako anomálii či jako běžnou součást života?
- jak interpretoval jejich příčiny, průběh a následky?

- jakou roli hrály „krizové jevy“ při konstruování kolektivní paměti?
- jak na ně reagoval – jednotlivec i společnost, v děledebých horizontech i při řešení zcela konkrétních situací?
- existovala jejich prevence, příp. snahy o zmírnění dopadu?
- dočasné (např. v rovině demografické, hospodářské) a trvalé následky „krizí“ (např. struktury sídelní sítě)
- v jakých ohledech byl středověký člověk zranitelnější a v jakých odolnější než moderní?

Samotný termín „krize“ je z pohledu středověku i následujících staletí vlastně ahistorický – tato doba totiž neznala souborné označení jevů, jejichž společným jmenovatelem je negativní dopad na člověka a lidskou společnost; nad souvislostmi, v nichž je tento pojem užíván jako terminus technicus moderní historiografie i nad spektrem základních otázek, jež si lze k tématu „krize jakožto historiografický konstrukt“ klást, se v úvodním vystoupení zamýšlel Robert Šimůnek. Dílčí, specifické aspekty sledované problematiky, stejně jako momenty s komparativním přesahem a diskusním potenciálem vyplynuly z návazných sedmi vystoupení, zaměřených na dílčí, ale přitom signifikantní témata, s chronologickým těžištěm ve 14.–18. století. Pozornost byla věnována krizovým jevům v církvi předhusitské doby, s přesahem ke konceptům krizí 14. století (Eva Doležalová), reflexi krizových situací v městském kronikářství 16. století (Marie Tošnerová) i ve vypjatých dobách dlouhodobých válečných konfliktů – k ideálním patří v tomto směru vhledy do každodennosti v období třicetileté války (Jan Kilián). Spíše potenciální nebezpečí představovala pro české prostředí osmanská rozpínavost, jinak už tomu bylo z perspektivy celé habsburské říše, a každopádně se jednalo o téma aktuální i u nás, jak svědčí objemy tištěných turcik (15.) 16. století (Kamil Boldan).

Krizové situace a katastrofy bývaly vždy vnímány jako vis maior a vůle boží, a v řadě případů před nimi skutečně nebylo obrany – ať se jednalo o proměny klimatické, změny přírodních podmínek a v tomto smyslu zvláště hydrologického režimu, povodně či naopak sucha (na příkladu pozdně středověkého Chebska se nad těmito aspekty zamýšlel Tomáš Klír), a ovšem i další jevy – například sesuvy půdy, které nevyhnutelně stály za proměnami sídelních struktur od nepaměti, ovšem zpravidla nenacházejí ohlas v pramenech, a teprve v relativně nové době (zhruba od 18. století) lze tyto jevy sledovat soustavněji (Jan Klimeš). Aktuální přesah – zvláště pak k otázkám „odolnosti“ a „zranitelnosti“ lidí dávných staletí a dnešní doby – měl příspěvek týkající se přístupů k epidemiím, a speciálně moru a neštovicím, tedy nemocem, které dlouho nebyly léčitelné (Karel Černý).

Robert Šimůnek